

СТАНОВИЩЕ

По конкурса за професор по направление 2.3. Философия на Нов български университет с кандидат доц. д-р Лилия Александрова Гурова

Имам удоволствието да рецензирам трудовете и цялостната научно-преподавателска дейност на Лилия Гурова, които са не просто богати съдържателно, а представляват изключително значим принос за развитието на философията и когнитивната наука, от която философията е важна част, в България и в говорещия английски философски свят. Няма да изброявам всички публикации на Л. Гурова, само ще кажа, че те надхвърлят по брой и качество и най-строгите изисквания за научни постижения. Специално искам да открия като главни трудове, предоставени за конкурса, монографията „Обяснение, разбиране и извод“ София: Изд. на НБУ, 202 с. ISBN 978-619-233-063-7, 46-те статии на английски и на български език, голяма част от които реферирани и цитирани, и 4-те студии. За мен не беше особено трудно да съставя своето становище, тъй като познавам работата на доц. Гурова от многобройните конференции и проекти, в които сме участвали заедно, наред с многото срещи, дискусии и магистърски програми, провеждани със съвместните ни усилия.

На първо място искам да открия монографията Обяснение, разбиране и извод. Тя е плод на поне десетгодишна съвестна и задълбочена работа и представлява изключително ценен принос към философията на науката, включително на когнитивната наука, у нас. Напълно съм съгласна с посочените от авторката наднационални приноси на тази книга, главният от който е изключително актуалната инференциалистка концепция за природата на обяснението. Последната е показана на фона на подробно

авторско реконструиране на основните разбирания за същността на обяснението през XX век, като се започне от класиката, формирана от Хемпел и Опенхайм, и се завърши с прагматистки виждания, повлияни от развитието във философията на езика, на американските философи Б. ван Фрасен и П. Ачинстайн. В светлината на изложените възгледи инференциализмът изглежда добре защитен и ни представя обяснението като разказ, който увеличава разбирането на явленията, от които се интересуваме. По какво обаче да познаем, че разбирането нараства? Отговорът на Л. Гурова е: по броя на изводите, които съответното обяснение позволява. Колкото повече изводи за поведението на изследваните явления можем да направим (констативни и прогностични), толкова по-качествено, задълбочено и обосновано е обяснението. С други думи, предоставянето на критерий за разграничаването на добрите от не толкова добрите обяснения е нещо изключително ценно за съвременната философия на науката, която често прибегва до субективни или дори субективистки мерки като простота, елегантност, красота и подобните им. Книгата е написана на ясен и достъпен език, което говори и за яснотата и прозрачната структура на защитаваните концепции. Това я прави идеална за учебно помагало на студентите от свързаните дисциплини. Авторската позиция е изпъкваща и не оставя никакви съмнения за оригиналността си.

Също така трябва да се подчертаят приносите на Л. Гурова в областите на История и философия на когнитивната наука (публикации 9, 12 и 24), Философия на психологията и психиатрията (публикации 5, 6 и 13), защитаващи с нови и оригинални аргументи определен инструментализъм в психиатрията и обяснения, основани на личностни черти, в психологията. Що се отнася до приносите с национално значение, те са също толкова разностранни: свързани са с историята на българската философия, особено философията на съзнанието, с критиката на псевдонауката, особено в

български контекст, и с личните познанства и съвместната работа с някои от най-забележителните български философи като С. Петров, А. Гаврилов, без да изброявам всички и без да засягам никого. Отново ще наблегна на ясения, стегнат, подреден и достъпен език на публикациите, който е от изключително значение за оценяването им. Накрая, да отбележа периода на издаване на участващите публикации: 2003 – 2019 година, което е свидетелство за достойна за възхищение продуктивност.

Студиите „Философията на науката се среща с когнитивната наука“, публикувана в престижен сборник на английски език, „Основни теми във философията на съзнанието“, „Естествени видове“ и „Съществуващи и възможни обяснения на историята на когнитивната наука“ добавят, ако мога така да се изразя, просветителски патос в научната дейност на доц. Гурова. Тези обзори са написани с познаване на материала, с авторска изходна позиция и добросъвестно отразяват развитието на съответните области през втората половина на XX и началото на XXI век. С това кандидатката за конкурса допълва изискванията за научно-изследователски постижения с тези за преподавателски такива.

Могат да се добавят множество характеристики на преподавателската и проектната дейност на доц. Гурова, и всички те биха били повече от суперлативни. Искам само да отбележа впечатленията си от съвместната ни работа във връзка с конференции и други научни форуми. Докладите на доц. Гурова на тези форуми се отличават с отлично познаване на съответния дебат, към който се взема отношение, с кристално ясни собствени тези и с убедителност – логическа, а не текстова – на аргументацията. Винаги е удоволствие да обсъждаш някакъв актуален проблем с толкова творчески мислещ философ. Освен това, доц. Гурова е безкрайно отзивчива и всеотдайно помага на младите колеги да постигнат високите стандарти, на които тя така адекватно съответства. Тя чете внимателно и добронамерено

техните статии и доклади, дава ценни бележки и насърчава по всякакъв начин развитието им.

Всичко казано дотук ми дава пълните основания да гласувам с убедено „да“ за присвояване на академичната длъжност „професор“ на доц. Лилия Александрова Гурова.

Проф. дфн Анета Карагеоргиева

26.03.2020 г.

София